

Daf 24: AN UNRULY OX THAT HAS NOT BEEN DESIGNATED AS "FOREWARNED"

דף כ"ד: השור המשתולל שלא נהיה "מועד"

Early in an ox's life it is referred to as a "*Shor Tam*" (an ox without a history of habitual violence), until that ox's fourth act of goring. A *shor* gored Reuven's vehicle. Obviously, Reuven turned to the *Beit Din* (court) for a judgment and the *Beit Din* ruled that the owner of the *Shor Tam* was obligated to pay half the sum of the *nezek* (damage).

After the fourth time the *shor* gored, the victim said to its owner – "Listen, my friend, from now on you are *chayav* (obligated) to pay the full cost of the *nezek* your *shor* causes, because your animal has now become a "*Shor Mu'ad*. However, that is not correct. A *shor* is not considered to be "*mu'ad*" until the *Beit Din* designated it as such. Accordingly, since in the earlier instances that the *shor* gored, the victim did not bring the animal to be judged at the *Beit Din*, the *shor* remains characterized as a "*Shor Tam*," whose owners are only obligated to pay half the cost of the *nezek* the animal has caused.

שור הנוגח מכונה "שור תם" בנגיחות הראשונות שלו, עד הפעם הרביעית. שור נגח את הרכב של ראוּבֵן שפנה לבית הדין, ובית הדין פסק כי בעליו של השור התם צריך לשלם חצי מהנזק. לאחר ימים אחדים השור הוסיף לנגוח.

בפעם הרביעית שנגח השור, אמר החבר לבעלים: "מעכשיו עליך לשלם נזק שלם, כי השור כבר נהיה מועד". אולם אין זה נכון. שור אינו נהיה "מועד" עד שבית דין יפסוק שהוא "מועד", ומאחר שבפעמים הקודמות שהשור נגח לא הבאתם את דינו לבית דין, הוא עדין מוגדר "תם", ועל בעליו לשלם חצי נזק בלבד.

Daf 25: RABBI TARFON

דף כ"ה: רבי טרפון

Rabbi Tarfon was a *kohen* and in his youth he was privileged to see the *Beit HaMikdash* still standing. Rabbi Tarfon was a student of Rabban Gamliel the Elder and Rabban Yochanan Ben Zakkai. He was considered a *gadol hador* (one of the greatest Torah scholars of his generation), such that on every matter of discussion Rabbi Tarfon was asked to express his opinion first. Despite his great renown, Rabbi Tarfon was exceptionally modest. When a *talmid chacham* would appear before him, Rabbi Tarfon would ask that *talmid* to learn together with him.

Rabbi Tarfon was also known for the extraordinary manner in which he fulfilled the *mitzvah* of *kibbud av v'em* (honoring one's father and mother). When his mother, who was rather weak, needed to get into her bed, he would bend down at the foot of the bed and so that she could use his back as a stepping stool. He would do the same, whenever she needed to get down from her bed. Legend states that, on one occasion, Rabbi Tarfon's mother was walking barefooted in the yard and he placed his palms down underneath her feet so that she could walk comfortably.

רבי טרפון היה כהן, ובצעירותו הוא עוד זכה לראות את בית המקדש השני עומד על מכונו. רבי טרפון היה תלמידם של רבן גמליאל הזקן ושל רבן יוחנן בן זכאי, והוא נחשב לגדול הדור, עד שבכל נושא היו מבקשים ממנו שיביע ראשון את דעתו. אף על פי כן היה רבי טרפון עניו מפלג, וכאשר היה תלמיד חכם מגיע לפניו, היה רבי טרפון מבקש ממנו ללמד עמו.

רבי טרפון נודע גם בכך שהיה מקיים את מצות כבוד אם באפן מפלג. כאשר אמו החלישה היתה צריכה לצלות למטה, הוא היה מתכופף למרגלות המטה והיא היתה מטפסת על גבו. כך היה עושה גם כשהיתה צריכה לרדת ממטתה. פעם אחת היא הלכה יחפה בחצר והוא הניח את כפות ידיו תחת כפות רגליה כדי שיהיה לה נוח.

Daf 26: PEOPLE ARE PERMANENTLY 'FOREWARNED'

There was a man, Mr. Cohen, who would periodically play ball with his children in their yard. Once, he kicked the ball so forcefully that it flew out of the yard and landed on a nearby car. **The force of the ball's impact smashed the car's mirror.**

Mr. Cohen immediately left his yard and asked the children to bring him a pen and a piece of paper, on which he wrote: "Dear car owner, I damaged your mirror. Please contact me at the number on this note, as I want to pay for the *nezek* (damage) I caused you. And please accept my apologies."

"Dad," one of the children asked, "Why are you *chayav* (obligated, liable) to pay him? You did not intentionally cause him *nezek*?" The father replied: The Talmud teaches that "*adam mu'ad l'olam – ben shogeg u'ven mei'zid* (the legal status of a person is always that of one 'forewarned' – whether the damage was unintentional or intentional.) We learn from Torah verses that a person is obligated to pay for the full sum of the *nezek* that person causes, even if done unintentionally. Even if an individual falls asleep next to several items, and bumps into those items and damages them while sleeping – that person must to pay for the *nezek* caused.

דף כ"ז: אדם מועד לעולם

בעט בכדור בחֲזֻקָה, הפדור עף גבוה ונחת על מכונית שעמדה מחוץ לחצר. מעוצמת המכה נשברה המראה של המכונית.

אדון כוהן ביקש מילדיו שיביאו לו פתק ועט, ורשם עליו: "בעל מכונית נכבד. שמי א. כוהן. פגעתי במראה שלך, נא צור עמי קשר כי ברצוני לשלם על הנזק שעשיתי לך. קבל נא את התנצלותי."

"אבא!", שאל אחד הילדים, "למה אתה צריך לשלם לו? הרי לא היזקת לו בכונה?". ענה לו האב:

התלמוד אומר ש"אדם מועד לעולם - בין שוגג ובין מזיד". כך לומדים מפסוקי התורה, שאדם חייב לשלם על כל נזק שעשה ואפילו לא התכוון לכך. גם אדם שהלך לישון ליד חפצים, ובמהלך שנתו הוא נתקע בחפצים והזיק אותם - חייב לשלם על הנזק.

Daf 27: "PEOPLE ARE NOT ACCUSTOMED TO EXAMINING THE ROADS"

A man was walking along the street, minding his own business, when suddenly he felt he had hit something. He then heard the sound of breaking glass. To his dismay, he noticed that, **while walking, he had damaged an extremely expensive glass utensil that was lying on the sidewalk.**

He began to gather the broken shards, so that no one would be harmed. He then heard shouts coming from behind him – "Sir, what have you done? You just destroyed one of my precious possessions. You must pay me 500 shekels." The man replied, "Why do I have to pay you anything? Why did you leave your precious glass utensil in the middle of the sidewalk?" The other man responded: "Excuse me! Don't you have eyes? Don't you look where you're walking?"

Which of the two men is correct? On this daf, two *Amoraim* dispute this issue. However, the *Shulchan Arukh* rules that the owner of the utensil is to blame. Why? Answer: **People are not accustomed to watching the road while they walk. Therefore, the person who broke the glass utensil is *patur* (exempt) from liability.** This Talmudic principle is called: "*Ayn darkam shel b'nai adam l'hit'bonen ba'derachim*" (people are not accustomed to examining the roads), as they assume the road will be unobstructed. Therefore, an individual who breaks an item placed in the road as a result of not watching where s/he was walking is not liable for payment of restitution.

דף כ"ז: ה"אין דרכם של בני אדם להתבונן בדרכים"

מעשה באדם שהלך ברחוב לתומו ולפתע חש כי הוא חובט בדבר מה, ונשמע קול ניפוץ של זכוכיות. להחדתו הוא הבחין כי תוך כדי הליכתו הוא פגע בכלי זכוכית יקר ביותר שהיה מונח על המדרכה.

הוא התחיל לאסוף את השברים, כדי שאנשים לא יפצעו מהם, והנה נשמעו קריאות מאחוריו: " אדוני, מה עשית? שברת את הכלי היקר ששבר לי. עליך לשלם לי חמש מאות שקלים". - "וכי אני צריך לשלם לך? מדוע שמת אותו על המדרכה?" - "סליחה! האין לך עינים? האיןך רואה איך אתה הולך?"

מי משניהם צודק? בתלמוד בדף זה נחלקו אמוראים בנדון, ולהלכה פוסק ה"שולחן ערוך" שבעל הכלי אשם. מדוע? מפני שאין דרכם של בני אדם להסתכל על הדרך שבה הם הולכים, ולכן האיש ששבר את הכלי פטור מכל תשלום. כלל זה מכונה בתלמוד: "אין דרכם של בני אדם להתבונן בדרכים".

Daf 28: TORAH'S DECREE CONCERNING A PIT IN THE PUBLIC DOMAIN דף כ"ח: גזרת הכתוב בדיני בור

One who digs a *bor* (pit) in the *reshut harabim* (public domain) is *chayav* (liable) to pay compensation for *nezek* (damage) caused to anyone harmed by the *bor*. On this matter, there is a *Gezeirat HaKatuv* (Scriptural decree) limiting the liability to certain types of damages. In *Parashat Mishpatim*, the Torah states: "When a man opens up a pit, or digs a pit and does not cover it, and an **ox** or a **donkey** falls into it, the person responsible for digging the pit must make restitution ..."

Why does the Torah specifically mention the *shor* (ox) and *chamor* (donkey) falling into the pit? From the abovementioned *pasuk* (verse), *Chazal* interpreted that the Torah wants to teach us about **a *shor* (ox), but not a person; or a *chamor* (donkey), but not equipment, or other items.** In other words, **the digger of a *bor* is *chayav* to pay only for *nezek* caused to animals in that pit, but not for a person who fell into the pit and died.** Likewise, the digger is not responsible to pay for equipment that fell into the *bor* and broke. Therefore, if a *chamor* carrying a load of expensive equipment fell into the pit and the *chamor* died and all of the equipment broke, **the digger of the pit would be liable to pay restitution for the donkey but not for the equipment.**

אב המזיק "בור" - החופר בור ברשות הרבים, חייב לשלם על הנזקים שאירעו למי שניזוק מהבור. בענין הזה יש גזרת הכתוב בדיני בור. התורה קובעת בפרשת משפטים כה: "וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בר ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור. בעל הבור ישלם..."

מדוע התורה מדגישה שדוקא שור או חמור נפלו לבור? מכאן דרשו חז"ל שהתורה מבקשת ללמדנו: "שור - ולא אדם, חמור - ולא כלים". כלומר, בעל הבור חייב לשלם רק על נזק שאירע לבעלי חיים בבור, ולא על אדם שנפל בו ומת. כמו כן, אינו חייב לשלם על נזק שאירע לכלים שנפלו לבור. לכן, אם נפל לבור חמור עמוס בכלים יקרים, והחמור מת וכל הכלים נשברו, בעל הבור ישלם רק על החמור אך לא על הכלים.

DAF 29: HALAKHAH ACCORDS WITH THE ANONYMOUS MISHNAH דף כ"ט: "הלכה כסתם משנה"

What is the meaning of the Talmudic principle: "*Halakhah ke'Stam Mishnah*"? Rabbi Yehudah HaNasi compiled the *Mishnayot* from the teachings of *Tannaim* who preceded him. There are *mishnayot* that were written "*stam*," i.e., without attribution, while other *mishnayot* do cite the name of the *Tanna* who made that statement.

Rabbi Yochanan said: "*Halakhah ke'Stam Mishnah*," meaning, the *halakhic* ruling in is accordance with the unnamed opinion in the Mishnah. Rabbi Yehudah HaNasi intentionally crafted certain Mishnaic texts without attribution so as to give those rulings greater weight. If a given ruling is cited in the name of a particular sage, it is possible for later readers to dismiss that ruling on the grounds that it is an individual's viewpoint and disputed by others. But an anonymous ruling, *Stam*, gives the impression of being universally accepted.

[It should be noted that there are exceptions to this rule. In some instances the *halakhah* does not accord with the view expressed in a *Stam Mishnah*.]

מה פירוש המושג התלמודי: "הלכה כסתם משנה"? רבי יהודה הנשיא, ערך את המשניות מדברי התנאים שקדמו לו. יש משניות שכתבו 'סתם' בלי שצוין מי התנא שאמר משנה זו, ויש משניות שבהן נכתב מי אמר אותן.

אמר רבי יוחנן: "הלכה כסתם משנה" כלומר: ההלכה היא כמו המשניות שכתובות 'סתם'. רבי יהודה הנשיא כתב אותן בכונה בלי לצוין מי התנא שאמר אותן, כי אם היה מצוין במשנה מי אמר אותן, היו יכולים לומר: אם רבי פלוני אמר הלכה זו, הרי יש החולקים עליו, וההלכה לא היתה מתקבלת. אך כשהמשנה כתובה 'סתם', נראה שתנאים רבים סברו כה, וההלכה תתקבל כמשנה זו.

Daf 30: IMPORTANCE OF THE BLESSING

דף ל': חשיבות הברכה

On this *daf* we learn the great importance of blessings recited before eating. The Talmud enumerates a short list of things that bring a person to a higher level of service to *Hashem*. Some claim that scrupulous observance of the laws of blessings over food merit one being called an “*oved Hashem*” (servant of God).

Why is it at all necessary to recite blessings? Answer: We need to remain cognizant and consistently remember that everything in the world belongs to God. When a person wants to eat he should ask permission from God to make use of the food. The *beracha* is comparable to obtaining permission from *Hashem*. A person who thoroughly understands the matter of blessings, who has internalized the fact that all belongs to God, and recites blessings out of devoted conviction, merits being an “*oved Hashem*” of the highest order.

בדף זה לומדים על החשיבות המרבה של הברכות שאנו מברכים לפני שאנו אוכלים. התלמוד מונה דברים אחדים שייכולים להביא את האדם לדרגה גבוהה בעבודת ה', ויש אומרים כי מי שמקיים את דיני הברכות יזכה להיות “עובד ה”.

מדוע בכלל צריך לברך? הסבה שצריך לברך היא שנודע ונזכר כל הזמן שכל מה שיש בעולם שייך להקב"ה. כשאדם רוצה לאכול עליו לבקש רשות מהקב"ה להשתמש באכל, והברכה היא כמו נטילת רשות מהקב"ה. אדם שמבין לעמק את ענין הברכה ומפנים שיהיה שייך להקב"ה ומברך מתוך כוונה, זוכה להיות עובד ה' בדרגה גבוהה.

D'VAR TORAH: PARASHAT VAYISHLACH

דבר תורה: פרשת וישלח

Twenty years after he stood there, bewildered and praying to Hashem for protection from his brother Esav, Yaakov Avinu returned to Beit El at a completely different place and stage in life—surrounded by his family, personal wealth, and God's blessings. Yaakov sought to close the circle and express his gratitude to God for all the good God gave to him during those years. He desired to build an altar **“to the God who answered me when I was in distress and who has been with me wherever I have gone.”** (35:3) However, just moments before Yaakov extended his thanksgiving and offering, Yaakov instructed his household: **“Rid yourselves of the alien gods in your midst, purify yourselves.”** None of Yaakov's household members had engaged in idol worship, God forbid. Still, these “foreign gods” refer not only to physical idols and objects, but also to negative traits and improper behaviors that are not unbecoming, and which can be found within a person themselves. Therefore, Yaakov stressed the imperative to remove these “foreign gods” — “that are among you” — residing within your hearts. Only after this internal purification could they truly be worthy to approach God with their offerings and expressions of gratitude.

20 שנה אחרי שעמד שם מבהל והתפלל לה' שישמר עליו מפני עשיו אחיו, חוזר יעקב אבינו לבית אל, כשהוא במקום אחר לגמרי- כשמשפחתו מסביבו והוא מלא ברכוש ובברכה. יעקב מבקש לסגר את המעגל ולהודות לה' על כל הטוב שעשה עמו באותם השנים, ורוצה לבנות מזבח- **“לא אל הענה אתי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי”**. אך רגע לפני ההודיה וההקדנה הוא מבקש מבני ביתו — **“הסרו את אלהי הנכר אשר בתככם והטהרו”**. אף אחד מבני ביתו של יעקב לא עבד עבודה זרה חס ושלום, אך אלהי נכר הם לא רק פסלים ונחפצים אלא גם מדות רעות והתנהגות לא ראיה שנימצאת בתוך האדם עצמו. לכן מדגיש יעקב ואומר שייסירו את אלוקי הנכר- **“אשר בתככם”**- בלבכם פנימה, ואז נהיה ראויים להקריב ולהודות לה'.